

Ο ΤΡΑΓΗΓΓΑΙΟΣ ΚΙ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΥ ΑΙΝΤΙΤΣΕ

(Χειμώνας. Χίονι πολύ. Ένας ατασός, φτιαγμένος από δυό λατρούς κορμούς καμμένων δέντρων κ' ένα σαρμάτιο άγκυρωτό σρεφάνι — τό κασερό μνημείο του Αλντιτσε. Μικρές πινακίδες κάτω άπ' τό χιόνι έδειχναν : « Έδώ είναι τό σχολείο », « Έδώ ή λίμνη », « Έδώ ή εκκλησία ». Ένας γέρος καθόταν στον Τριανταφυλλώνα με τό σκαλιστήρι, τό ποταρίκι, τό κλάδοντιρί του. Παράξενο. Οί τριανταφυλλίες είναι σκαρφαμένες με γάδες για να προστατευτούν άπ' τον πάγο. Τί ήθελε λοιπόν αυτός ό γέροντας μέσα από χιόνι ; Μήπως για μία προσευχή, για μία αυταπειθαγία ή για μία άσκηση ; Τά μάτια του, βαθιά, μερλά, άόμοια, ομίθιζαν με την έπιμονή να στυλωθούν από έδω, από εκείματα. « Όμως τό χαμυγκό του, γρήγοο, πρδα και ίσοθγορο — πεισιμένο ογδών και πισοικικό. Άνός μās δόδηγοο — δυό έξους δλο - δλο — από Μνημείο, από Μουατίο, από Νεκροταφείο, από Μέγαρο Πολιτισμού και από Καινοτόγιο Αλντιτσε. Σ' δλο τό θόλο μās μιλούσε. « Έκανε πολύ κρόο. Τέλιμα. Άνός άρτιστεκόνταν στην παγωνιά με τή μνήμη του κ' ίσως με τή φωνή του) :

Άντά άπομείναν δλο - δλο άπ' τό παλιό μας Αλντιτσε —

αυτές οι ταυτότητες τρυπημένες άπ' τίς σφαίρες

κ' οι άλλες, όσες δρέθηκαν από Κλάδντο, μέσα στις φόρμες των άνθρακωρήχων,

αυτή ή φωτογραφία των παιδιών από τέλιος του σχολικού έτους με τον Ζντένεκ Πέτρικ

λίγο πριν άπ' τούς θαλάμους άερίων του Κέλιρν. Κι ό έφημέριος Στέμπσεκ με τούς ένοστές του —

δέν έγκατέλειψε τό ποίμνίο του, — εκεί, στον ίδιο τοίχο. Δυό κλειδιά μονάχα,

ένας Ξυλόλυπτος Χριστός, ένα κομμάτι χρυσοκέντρο πανί άπ' τήν παλιά εκκλησία —

Θά σάς πώ — οι πεθαμένοι δε θυμούνται,
κάνονται πλαγιασμένοι σε σκοτεινές σειρές μέσα στη μνήμη μας
ο' ένα ψηλό σανιδένιο πατάρι — λιγάκι άν δέν προσέξεις.

λινάκι να σκοτυάμεις, μπορεί και να πέσουν τὰ μακριὰ καθόνια
 δόλφινά σου, να σου φράξουν τὸ ὄροιο, να σὲ φράξουν·
 ἔμως κ' οἱ ἴδιοι οἱ πεθαμένοι προσέχουν — τὸ νιώθεις
 ἀπ' τὴν ἀκινυσία τους ποὺ δὲν εἶναι ἀκαμψία
 μὰ ἰσορροπία μὰς διδάσκουν τὸν εὐθύγραφο ὄροιο·
 κι ἔσο κι ἀν δὲ θυμῶνται, μὰς θυμῶνται
 καὶ συμματέχουν στὴν εὐθύνη τοῦ μέλλοντος. Αὐτὰ ἔμειναν.

Καὶ τούτη ἢ πατημένη σάλπιγγα, ἀπ' τὴν Κυριακάτικη μπάτρα
 τοῦ χωριοῦ μας,
 στὰ ταπεινά ἐκείνα ἐπαρχιακὰ καλοκαίρια, τ' ἀνυποψίαστα,
 μὲ τὴς ἀνοιχτὲς πόρτες καὶ τοὺς κατανοητικούς κανοδόλους,
 μὲ τὴς κούδερτες ἀπλωμένες στὰ παράθυρα νὰ ἑσταλοῦνται ἀόμιμη
 στὴς τελευταῖες ἔχτινες τοῦ ἡλίου, — κείνα τὰ λαδωτάδερα
 ποὺ οἱ κρηπινές σημάτιναν, ὄχι ἀπαιτητικές, ὄχι μ' ἐπιτημητικὴ
 αὐστηρότητα,
 μὰ γαλήνιες (οὐδεὶν δὲν ἀκοίγονταν) σὶ στρουγγιλὲς πηγῆς
 ποὺ σηκώθηκαν ἀπ' τὸ χῶμα καὶ στάθθηκαν
 οὐδὲ μέτρα πᾶνω ἀπ' τὰ δέντρα· ὁ ἦχος τους

ἔμπαινε μὲς στὰ στίττα γνώριμος σὰν ἓνα χέρι
 ποὺ στρώνει τὸ τραπέζι ἢ τὸ κρεβάτι, ἢ σιδερώνει τὰ πουκάμισα,
 μὲ τὴν φουσκώτητα ἀπὸ τὴν πολλὴν οὐνήθεια, ποὺ σ' ἀφήνεται ἐλευ-
 θερο —

δὲ νιώθεις ὑποχρεωμένος, δὲ σκέφτεσαι πᾶν
 νὰ πεις, «εὐχάριστῶ». Εἰρηνικὰ λαδωτάδερα —

ὅταν οἱ ἀθρακκωροῦχοι γυροῦσαν ἀπ' τὸ Κλάινο με τὰ βαριά πα-
 πούτσια τους,
 με τὴν κούραση μιᾶς ὑπὸγειας ἐξοδημάδας πίσω τους, κάπως χλω-
 μί,
 πλᾶγνότεροι, φρεσκοπλυμένοι στὰ μαξίκα λουτρό, μυρίζοντας σα-
 πούνι,
 μ' ἓνα στεφάνι καρβουνόσκονη τριγύρω στὰ ματόκλαδά τους, ποὺ-
 κανε τὰ μάτια τους
 ἐκστασιακὰ καὶ πλωρία — σὰν ἄγγελοι βαμμένοι καὶ μεταμφιε-
 σμένοι

σὲ ἀθρακκωροῦχους, σὲ γεωργούς, σὲ ἑυλοιογούς ἢ σιδεράδες· ὁ ἔρ-
 χομός τους
 ἔδινε μιὰν ἄλλην θεοειδότητα σὺν ἀέρα κ' ἓνα στυλινὸ πῆγος στὰ
 φύλλα,
 κ' οἱ γυναικίκες (ἴσως γι' αὐτὸ) ἀποκλείωναν διαστικὰ τὴν πλῆσση
 τους,
 σκουπίζαν στὴν ποδιά τους τὰ χέρια τους γιὰ νὰ κόψουν τὸ ψωμί
 τοῦ δείπνου
 καὶ τὸ χέρι τους ἔτραψε καὶ τὸ μαχαίρι ἔτραψε καὶ τὸ ψωμί ἔτρα-
 पे, —
 ἔφευγε, θλίψεις, ὑγρασία μὲ τὸ ὄροιο· κλείναν τὰ παράθυρα·
 κ' εἶταν τὰ μάτια τῶν ἀντρῶν ἀπέραντα μὲ τὴν καρβουνόσκονη
 — ποὺ νὰ κοιτοῦσαν τέχνατε; Οἱ γυναικίκες ἐνιωθᾶν
 γύρω σὺν ἀφαλό τους ἓνα ῥίγος κυκλικὸ ποὺ μεγάλωνε
 σὰν ὅταν ῥίχνεις μιὰ πέτρα στὴ λίμνη — σχεδὸν ἓνα πόσο· —
 ἴσως νὰ τρέμειν μέσα τους τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν εἶχαν ἀκόμη γεν-
 νῆσαι·
 καὶ ἀφηρημένες κόβαν δια τὸ ψωμί, καὶ αὐτὲς δὲν ἔτρωγαν,
 — χαρούμενες καὶ κάπως θυμωμένες γιὰ τὴν ὄρεξη τῶν ἀντρῶν
 τους
 καὶ ἀνυπόμονες ὅταν μάζευαν τὰ πιᾶτα ἀπ' τὸ τραπέζι. Τὴς περσε-
 τες δὲν τὴς διπλώνων.

Παλιὲς φωτωχὲς ὥρες, χωρὶς τὴν ὑποψία τοῦ κινδύνου, χωρὶς τὴ
 γνώση τοῦ πλοῦτου τους
 καὶ τῆς θαθεῖας τους ἀπελότητας, — γι' αὐτὸ φωτωχὲς. Αὐτὰ μο-
 νόχια ἀπόμειναν
 καὶ μερικὲς λάμπες τῶν ἀθρακκωροῦχων κ' οἱ σκεδρωμένες μπότες
 τους
 σὲ μικρὰ γυάλινα φέρετρα, θαρρεῖς κομμένα ἀπὸνα ρυτίκι τῆς δευ-
 τέρας,
 καὶ τὰ σκλήρη, μουντζουρωμένα σακκάκια τους
 ὀπλωμένα σὰν γιὰ προσκέφαλο τοῦ τελευταίου τους ὕπνου —
 δὲν ἀκουμπήσαν ἐδῶ τὸ κεφάλι τους· ἔμειναν στὸ χῶμα.

Αὐτὸ τὸ σιδερένιο φυγῆλατο παράθυρο — τσιμπιὰ σταφύλια καὶ
 κληματαφύλλα —

είναι του έφηβου Μάσταλιρ· τίποτ' άλλο δὲν πρόσφασε. Κι αὐτὴ

ἦ κατασρόλα ἦ παραμορφωμένη —

ἔνα γλυκὸ πρόσωπο τοῦ νοικοκυριοῦ ποὺ ἄξαφνα πάγωσε σὲ μορφοσμιρ φρίκης, — αἰσθάνονται, θάπεις, τ' ἀντικείμενα, συμ-
πύοχουν καὶ κείνα.

Τίποτ' άλλο. Ὅλα τ' ἀφάνισαν μὲ τὴ φωτιά καὶ τὸ αἶθερο,
ὧς καὶ τὴ λήμη ἐνταφιάσαμε μὲ μεγάλες φτυαριές μίσους.

Ἡ σιδερένια πόρτα τῆς παλιάς ἐκκλησίας μας σάθηκε
θαμμένη σ' ἔνα ἀγρόχτημα τοῦ Μπόσταχαρντ. Πέντε χρόνια ἀρ-
γότερα

τὴν ξεθάψαμε καὶ τὴ φέραμε ἐδῶ σὺν τὸ γυμνὸ σκελετὸ τῆς ζωῆς
μας

μαζὶ μὲ λίγο χῶμα ἀπ' τὴν παλιὰ πλατεία ὅπου ἔμεναν ἀποτυπω-
μένες

οἱ ἐγκάρδιες σκιές ἀπ' τὴς λευκὲς γῆνες τοῦ Δίντασε· τὴς σκιές
τους

τὴς θάλετω ἀκόμη στὰ καινούρια χῶματα σὺν τὴς σκιές
ἀπ' τὴς φαρδεις παλάμες ἐνὸς ζεστοῦ, φωτεινοῦ μεσημεριοῦ. Πι-
ποτ' άλλο.

Σὰς δείχνω αὐτὰ τὰ πράγματα ποὺ σάθηκαν, γιὰ ν' ἀποφύγῃ
νὰ σὰς δείξω αὐτὰ ποὺ δὲ σάθηκαν. Τὸ δάχτυλό μου

τρομάζει ν' ἀγγίξει τὸν τοκιο τους κι οὔτε μπορῶ κἂν νὰ τὸν δῶ.

Θυμῶμαι

— ὄχι τὸ θάνατο — (ἀπ' τὰ πολλὸ ν' ἀντιστεκόμαστε στὴ μνήμη
του,

χάνομε λίγο - λίγο τὸ γαλῆνιο ἢ τρομερὸ πρόσωπό του)

οὔτε καὶ τὸν ἔχθρο — λιγότερο αὐτὸν, — σὰ νὰ μὴν εἶταν

κανένας ποὺ σκότωσε ἢ σκοτώθηκε. Τὸς πυροβολισμοὺς μόνον θυ-
μῶμαι

καὶ τὴ φωτιά — κἂν ἄλλα πράγματα ποὺ ἴσως τ' ἀντέχεις
καὶ τὰ τροποποιεῖς μὲ τὰ χρόνια — ἴσως κ' ὑπερφυγές,

μεταφορὲς τοῦ τρομεροῦ στὸ μεγαλειώδες — ὄχι, ὄχι —
κάποιες εἰκόνες ποὺ σκεπάζουν τὴς κραυγές

ἢ τὴς κραυγὲς ποὺ σκεπάζουν τὴς εἰκόνες. Πλὴ κραυγὲς τὴς ἄκουγα.

Ἐνα σκαμνὶ τῆς μπουγκῶδας λαμπάδιασε σὲ μιὰν αὐλή

κι ἀπόμεινε ἀποτεφρωμένο στὸν ἀέρα, ὀλοφάνερο στὸ φῶς τῆς
πυρκαϊῆς

σὰ μαῦρο φρούδι πᾶνω ἀπὸ ὄγυαλμένο μάτι.

Κανείς δὲν τ' ἀγγίξε. Ὁ θάνατος φοδῆθηκε.

τὸ γόδουπο τῆς στάχτης. Θυμῶμαι.

Εἶταν μιὰ νύχτα ἀπὸ κραυγὲς κι ἀπὸ πέτρες —

τὸ αἶμα κυλόσας σιωπηλὸ μέσα στὸ μαῦρο στῆμιό τοῦ θανάτου.

Ἐνα σκαμνὶ σκοτωμένο κειτόταν μ' ἀνοιχτὰ μάτια
κάτω ἀπὸ μιὰ πόρτα — μὲς στ' ἀκίνητα μάτια του
γκρεμίζονταν τὰ σπῆτα κ' αἱ φωτιές ἔτρεχαν
μὲ κόκκινα τσεκούρια ἀπ' τὸνα παρόθυρο στ' ἄλλο.

Θαρρῶ πῶς τὰ κουδούνια τῶν σπιτιῶν σηκαῖναν ἀλλόφρονα
πισεμένα ἀπ' τὰ δάχτυλα τῆς πυρκαϊῆς· μιὰ καρέκλα

σηκώθηκε στὰ ὄυδ τῆς πόδια σὺν ἄλλο

πηδώντας στὸ χάος ἀπ' τὸ παρόθυρο· μιὰ στάμνα

στάθηκε στὸν ἀέρα, ἔφερε μιὰ στιγμή τὰ ὄυδ τῆς χέρια στὸς κρο-
τάφους τῆς

τάφους τῆς

κ' ἔσκορπονίστηκε μὲ μιὰ κραυγὴ μέσα στὸ τίποτα.

Τὰ κλειδιά, τὰ λουκέτα, τὰ κουτιάλα λυθῶναν ἀπ' τὴ φωτιά,

ἔνα στενὸ σιδερένιο ποτάμι κατηφόριξε στὸν Ἄδη,

τὰ πεταὰ ἀπ' τὴς σχολικὲς τσάντες τῶν παιδιῶν κι ἀπ' τὰ κυνη-
γετικὰ σακκίδια,

γετικὰ σακκίδια,

τὰ πεταὰ ἀπ' τὴς ζῶνες τῶν ἀντρῶν καὶ τὰ παπούτσια

τρίξαν κι ἀναδιπλώνονταν σὰ γλώσσες ξερὲς ἀπ' τὴ δίψα

κ' ὕστερα πέθαιναν μαῦρες, ὀρθωμένες κάτω ἀπ' τὸν πελώριο οὐ-
ρανίσκο τοῦ τρέμου.

Εἶδα μιὰ ἀτέλειωτη νύχτα ἀπὸ ὀρθωμένες γλώσσες

σὰ ληστεμένο κομμητήρι μὲ ἀνάκατους σταυροὺς ξύλινους, σιδερέ-
νιους, πέτρανους.

Ἐνα μεγάλο χροσοκένητρο τραπέζομάντηλο

σηκώθηκε ἀπ' τὴν Ἄγια Τράπεζα τῆς ἐκκλησίας,

παλιαντύτηκε μετέωρο κάτω ἀπ' τὸ θόλο,

ἔσπασε μὲ τὴ μιὰ γωνιά του τὰ τῆξιμα τοῦ μεγάλου παρόθυρου,

ἔγῃκε στὴ νύχτα σὺν πλάτῳ κούφιο πουλί,

ἔμειναν μιά σειρά κολώνες ἀπὸ δάδι ἢ ἀπὸ πάγο ἢ ἀπὸ στάχτη ἐνὸς μεγάλου ληστεμένου ναοῦ — κ' οἱ κολώνες κινήθηκαν, ἐάδισαν ὀρθες κατὰ φάλαγγα πρὸς τὰ μαῦρα καμμόνα γιὰ τὸ Πά-
 γεομπροῦκ

σοῦδες κι ἀδάκρυτες μὲ τὴν ἀφοδὴ τήρα περηφάνεια τῆς ἀπέραν-
 τῆς ὀρφάνειας
 μὲ τὴν κάθετη σταραγμένη καρτερία τῆς ἀνέκκλητης ἐλευθερίας.

Μόνο τὴν τελευταία στιγμή, μόνο γιὰ μιά στιγμή, οἱ γυναίκες ἔστρεψαν λίγο καὶ κοίταξαν τὰ μέρη τους. Στὸ λοφίσκο τοῦ Δι-
 τισέ,

ἔνα δόλο ἐύλινο παιδιδόστικο, ἔγκασημένο ἐκεῖ πάνω, καιγόταν διατηρόντας τὸ σχῆμα του μεγεθυσομένο —
 καιγόταν μόνο, σὰ μιά μάταιη, φωτεινὴ προσευχὴ, ἐπιμένοντας σὲ
 κάτι ἀγνωστο,

ὡσπου τινάχτηκε μ' ἓνα στασημὸ πίσω ἀπ' τὸ λόφο ἢ μὲς στὴ σκοτεινὴ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ἤξερες ποῦ ἐφαίνεται ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα παιδιδόστικο παιχλιδι-
 μόνο

μέσα στὴν τελευταία του μοναξιά — ἔνα ὑπερφυσικὸ δόλο ποῦ βούλιαξε μέσα στὴ νύχτα. Οὔτε ποῦ τὸ θυμῆμαι. Πι εἶταν;

Δὲν ἤθελα νὰ θυμῆμαι. Βασανίστηκα

νὰ σκοτώσω τὴ μνήμη. Τώρα βασανίζομαι

νὰ σκοτώσω τὴ ληθυσούνη ποῦ ἀπλώνεται μαλακιά μὲς στοὺς κή-
 πους,

σκεπάζει τὸ θυμὸ, τὸ μένος, τὸν πόνο, τὸ φόδο, δίνει μιά τρυφερή, κυκλικὴ λάμψη στὰ ποτήρια

σὰ φωτεινὰ μηδενικά, μετέωρα πάνω ἀπ' τὸ τραπέζι, μετέωρα πάνω ἀπ' τὴν καινούργια δίψα μας, (— νὰ διψᾷς ἀκόμη

σὰν ἔχεις δεῖ τῆς ὀρθωμένες κείνες γλώσσες μαῦρες μὲς στὸν καμένο οὐρανόκο! —) ἢ ληθυσούνη σκεπάζει ἀκόμη μιά φορά τοὺς σκοτωμένους

ὄχι πιά μὲ τρία μέτρα χῶμα

μὰ μὲ μιά σκέψη ποῦ σκέφτεται γιὰ τὸ αἶμα, ποῦ σκέφτεται γιὰ τὸ καλύτερο. Δὲν ἔφρω, ἢ ληθυσούνη ἀν εἶναι σοφία ἢ δειλία ἢ κόουραση. Θέλω νὰ θυμῆμαι.

Θέλω νὰ δώσω τὴ συγγνώμη μου μὲς ἀπ' τὸν πόνο μου ὄχι μὲς ἀπ' τὴν κόουρασή μου. Θέλω νὰ θυμῆμαι καὶ νὰ σκέφτο-
 ματι,

νὰ ἐκμηδενίσω τὸν πόνο μὲ τὴ σκέψη

κι ὄχι νὰ κρύβω τὸ φόδο μὲ τὴ σκέψη. Μιά σκέψη θετικὴ κι ὀρ-
 γανωμένη

στὴν πείρα τῆ δεικῆ μας, τῆ δεικῆ σας — μιά σκέψη γιὰ δλους μας ποῦ νὰ νικήσει ἀκόμη τῶν ἐχθρῶν τὴν ἐχθρότητα. Κ' οἱ λάμπες

ἔκείνες
 τοῦ Κλάττο — τὰ καλοκαριάτικα ἐπάδια —

Τὴν δόλη μέρα ἤθελε κατὰχλωμὴ ἢ ζωή — δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει σ' αὐτὴ τὴν καμένη ἐρημιά. Ἐνας κίτρινος ἥλιος σκεδόνταν σὰν δδειο ἀνάποδο τηγάδι πάνω ἀπ' τὸν κόσμο

στὰν ἢ τελευταία ἀνθρώπινη κοσυλὴ χανόνταν στὸ ἄβθος τῆς πε-
 διδάσας

κρύβοντας τὰ μάτια τῆς σὲ δυὸ τελευταία ἔερα φύλλα κ' οἱ λάμπες τῶν ἀνθρακωφύλων ἀναδῶν ἀκόμη ἀδιόρατες

πέτρα, μακρὰ, περασμένες στὴ ζώνη τοῦ ὀρίζοντα — χάνονταν.

Τώρα σκαλίζω καὶ ποτίζω τοῦτον τὸν Πριανταφυλλώνα, κουδεντιάξω μὲ τὰ τριαντάφυλλα — ἔχουν δια μιά γλώσσα

μυστικὴ, σχεδὸν ἀποκαλυπτικὴ. Ἐξέρτε αὐτὰ τὰ τριαντάφυλλα, εἶναι ἡ μεγάλη μας φιλία δεμένη σὲ μεγάλες ὄρες —

καὶ πρέπει νὰ τὴ διατηρήσομε πὸ πέτρα ἀπ' τὴ μεγάλη ὄρα τοῦ πόνου

ἢ τὴ μεγάλη ὄρα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ — πὸ πέτρα ἀπ' τὴν κρίση τῆς σκαλαϊδᾶς ἢ τῆς ἐλευθερίας, τῆς μνήμης ἢ τῆς

λήθης,
 τῆς ὄρες ποῦ ληθυστεῖ τὸ αἶμα στοὺς μίσχους τῶν τριαντάφυλ-
 λων,

τὸ χειμῶνα, μὲ τὸ ἦσυχο καὶ σκληρὸ χιόνι, ποῦ ὄλοι κάθονται

πίσω ἀπ' τὰ τζάμια

τῶν καινούργιων σπιτιῶν τους, μὲ τημητικὲς συντάξεις. Καὶ καεῖς πιά δὲν ἐπισκεπτεται τὸ Μουσεῖο τοῦ Αἰντιτσε

καὶ τὰ ποτήρια ποῦ γράφτηκαν τότε λογαριάζονται «ποιήματα ἐυκαρίγια»

κόσει με τὸ πιερό του στόμα μιὰ - μιὰ τὴς κλωστὲς τῆς θύμησής σου

ἀφῆγοντάς σε στὸ θυθὲ τῆς ἔρευνάς σου, ἐνῶ πάλιν ἔνα ἄλλο ψαλίδι φωνεῖν, μετέωρο στὸν ἀέρα, κόσει μεγάλα φύλλα οὐρανὸ πού σου φέγγουν τὸ μέτωπο.

Μικρές, ἐπικλιδυνες ὄρες, ἀνταρτρες. — Αὐτοὺς τοὺς φόβους ἔχω τώρα,

καὶ χαίρομαι αὐτοὺς τοὺς ἀλλιώτικους φόβους μου: — μὴν ἔχα-
στούμε. Θέλω νὰ πῶ

γιὰ μιὰ φύλλα θετικῆ, λογικῆ, βασιγμένη

στὴ μνήμη καὶ στὸ συμπέρον δῶλον μας. Καλλιέργη αὐτὸ τὸν κῆπο τῆς «Παγκόσμιας Ἐιρήνης καὶ Φιλίας», ὅπως τὸν λέμε,

πέρα ἀπ' τὴς συμπαιθιτικῆς καὶ ἀναπτέρτες ὑπερβολῆς τῆς στυ-
μῆς καὶ τῆς νεότητος —

Εἶδα τοὺς νέους δῶλο τοῦ κόσμου νὰ δουλεύουν ἐθελοντικὰ

ἐδῶ, γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Αἰντιπας. Εἶδα γυμνά τὰ νέα καρ-
μιά τους

στὴ δουλειὰ καὶ στὸν ἔρωτα. Δὲ ζήλεψα.

Ὡὰ νῆμυνα πρὸ νέος καὶ ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμό τους. Κ' εἶμουν.

Ἦσεν ἔγῳ

ἐπέζησα ἀπ' τὸν πόνο καὶ τὸ φόβο μου. Ἐπέζησα

ἀπ' τὴ μνήμη καὶ ἀπ' τὴ λήθη. Πολλὰ τοὺς συμβούλεψα καὶ μ'

ἀκουσαν.

Τοὺς ἔδωσα καὶ τὸ σχέδιο τοῦ νέου κομμνητηροῦ. ἔχει θάψαμε
ἀνάκατα

ὄσα κόκκαλα ἀπομείνανε καὶ τὰ βρήκαμε

οκζέδοντες γιὰ τὰ θεμέλια τῶν καινούργιων σπιτιῶν καὶ γιὰ περ-
σόλια.

Τώρα ἀναπαύονται ἔκει δῶλοι μαζί — μιὰ καλὴ συντροφιά μέσα στὸ

θάνατό τους,

μιὰ καλὴ γνῶση συντροφιάς γιὰ τὴ ζωὴ μας. Καθὼς ἔχει τὰ ἴδια

δακρυα τῶρα

γιὰ δῶλους τοὺς τάφους. Καλλιέργη αὐτὸ τὸν κῆπο.

Εἶ αὐτὸ σὰς λέω πῶς εἶμαι ὁ πρὸ νέος καὶ τὸ ἔξω.

Κ' εἶμαι ὁ πρὸ νέος ἀκριβῶς γιὰ τὸ ἔξω. Καὶ χαίρομαι,
πού δουλεύω καὶ ἔξω νὰ δουλεύω. Χαίρομαι

τὴ χαρὰ δῶλον στὴ δουλειὰ τους καὶ στὸν ἔρωτά τους ἀκόμη
καὶ ἄς μοῦ εἶναι δύσκολο νὰ σχηματίσω τὸ ὄνομα τοῦ ἔρωτα
μετ' τὸ γυμνὸ μου στόμα, τὰ περμένη μου δόντια.

Ἔχω κ' ἔγῳ ἔνα καινούργιο σφιτὶ στὸν κεντρικὸ δρόμο,
ἔχω κ' ἔνα δικό μου κῆπο, — δὲ μοῦ φτάνει, —

πῆρα πολλὰ γράμματα ἀπ' δῶλο τὸν κόσμο, — τᾶχω φυλάργμμένα, —
δὲ μοῦ φτάνουν καὶ αὐτά. Μοῦ προσφέρανε

μιὰ καλὴ σύνταξη. Δὲν τὴ δέχτηκα.

Εἶμαι σὲ θέση νὰ δουλεύω ἀκόμα —

Καλλιέργη αὐτὸν τὸν κῆπο καὶ θυμάμαι καὶ σκέπτομαι. Περιμένω

ν' ἀρχίσω ἢ σοσιαλιστικὴ ἀνοικοδόμησιν στὸ Αἰντιπασ,

στὴν Κοκκινιά, στὰ Καλάβρυτα· ν' ἀβήσῃ ὁ Παγκόσμιος ποδῶνας

στὸ Διοικητήριο τῆς Καισαριανῆς, στὴ Χερσόνη, στὸ Ὁρατοῦρη

καὶ στὸ Διδάλινγκραντ. ἔχουμε δῶλοι δουλειὰ

σὲ πολλὰ μέρος τοῦ κόσμου καὶ πρέπει νὰ θυμάμαστε καὶ νὰ σκε-
φτομαστε καὶ νὰ δουλεύουμε.

Κ' εἶναι δύσκολα δῶλα τούτα μαζί — τὸνα ἐμποδίζει τ' ἄλλο —

γι' αὐτὸ δὲν ἔχουμε καρπὸ γιὰ ἔσχατά καὶ ἔσκούραση

ὄστε καρπὸ γιὰ νὰ πεθάνουμε. Χαμογελάτε;

Ἐροῦτο τὸ χαμόγελό σας, στοχαστικὰ, θυμητικὸ, ἀγαθὸ,

ὕπευθνο καὶ ἀκέραιο, εἶναι ὁ προορισμὸς μας κ' ἡ ἀμοιβή μας.

Τούτο τὸν κῆπο καλλιέργη στὰ γερρατιά μου. Καὶ δὲ δέχτηκα τὴ
σύνταξη.

Ἔχω ἀκόμα καὶ μιὰ γάτα. Μόνη της πῆδηξε ἔνα βράδι ἀπ' τὸ
παράθυρο.

Τροπαγιμένη. Τῆς ἔβαλα νὰ φάει καὶ δὲν ἔφαγε.

Τῆς ἔβαλα νὰ πιεῖ νερὸ καὶ τρόμαξε.

Στάθηνκα ἀδάλευτος κ' ἀμίλητος. ἔβρωσε.

Δὲν τὴν κοιτοῦσα πιά. Κ' ἔβρωσε.

Τὼς νὰ ἐπέζησε καὶ αὐτὴ ἀπ' τὸ παλιὸ Αἰντιπασ. Τὰ μάτια της,

ὄρες - ὄρες, τὴ νόχτα, εἶταν σὰ δὺδ δλοστρογγυλοὶ φεγγίτες

ἀπ' ὅπου φαίνονταν ἡ μέσα πυρκαϊὰ πού τὴν ἔκαιγε,

ἢ σὰ θυὸ λάμπες ἀπὸ κείνες τοῦ Κλάντο
 ποὺ ξαναγύρισαν ψάχνοντας τὰ Χώματά τους. Μὲ τὰ μάτια τῆς
 γάτας
 ξαναθυμῆθκα ὅλα τὰ καμένα. Κ' ἔμενε.

Πρῶτε τώρα στὸ πιᾶτο τῆς, πίνει τὸ νερὸ τῆς, νοικοκυρεύεται,
 γλείφει τὸ τριχλωμᾶ τῆς, χτενίζεται. Ξαναδῆσθε
 τὴς ἀπλῆς χειρνομίης τῆς ζωῆς. Παραξενεύεται κάποτε γι' αὐτό.
 Ὅπως κ' ἐγώ. Κάθεται πάνω στὰ γόνατά μου —
 (ἔχουν ἀκόμη ἀνάγκη τὰ χέρια μου κἀτι νὰ χαιδεύουν). Μόνο τὰ

μάτια τῆς

πότε - πότε εἶναι μεγάλες, ἀγῶνες κραυγῆς

ἀπ' τὰ ψηλὰ παράθροα ἐνὸς φρενοκομείου μέσα στῆ νύχτα,
 κἀπου πῶσα ἀπ' τὸ χρονο. Κλείνω τότε τὰ μάτια μου

νὰ μὴν ἀκούσω. Κἀτω ἀπ' τὴν παλάμη μου

νιώθω νὰ μαλακώνει λίγο - λίγο τ' ὀρθωμένο τριχλωμᾶ τῆς

σὰ νᾶπασε ὁ ἀέρας μὲς στὸ ὄσος. Μία - θυὸ μέρας μένει τότε νη-
 στική —

Ὅστερα σγκώνεται ἀργά, σὰν ἀρρωστη, σὰν ταπεινωμένη,

πίνει ὄλο τὸ νερὸ στὸ πιτάκι τῆς, στῆ γωνιά τῆς κάμαρας,

κ' ὅστερα κάθεται πάνω ἀπ' τ' ἀδειο πιᾶτο τῆς καὶ κλαίει

σὰ νὰ θυλίνει τὸ νερὸ ποὺ εἶχε πει ἀπὸ τὰ μάτια τῆς

κ' εἶναι σὰ νᾶχει οὐχί σὲ μὴν μικρὴ πολυτεία

κι ὁ καρπὸς μπλέκεται στὰ καμένα κλαδιὰ σὰ σκιασμένη σημάτα.

Εἶναι ἡσυγῆ τώρα. Φροντίζω νᾶναι καθαρὸ τὸ πιᾶτο τῆς. Σᾶς μί-
 λησα

γι' αὐτὴ τῆ γάτα, — δὲν ἔβρω γιατί, — κάποτε

μ' ἀπαστολοῦν καὶ τὰ δικά μου — παιὰ δικά μου; — συχωρᾶτε
 με' — ἀκόμα πολυμῶ

μὲ τὸν πόνο καὶ τὸ φόβο, (ὅπως ὄλοι μας). Ἄν ἀνεδέτετε τὸ λο-
 φίσκο

θὰ δεῖτε τὴν καμπάνα ποὺ μᾶς ἔστειλαν ἀπ' τὴ Βομβόδη γιὰ τὸ
 νέο κοιμητήρι μας —

ἔχει μιὰ δυνατὴ φωνή, σχεδὸν χαρούμενη, ἰδίως

σ' ἔθνηκὲς γιορτές, σὲ μεγάλες ἐπετελοῦς· κ' εἶναι τοῦτο μιὰ ἐξ-

χωρη Χαρά,

μοναδικὴ μορφὴ νὰ πεῖς — ἡ Χαρά
 ποῦναι μιὰ νύκτῃ πάνω στὸν πόνο μας —

ἡ Χαρά τῆς ἀγάπης μας ποὺ πότε - πότε

καταρτίζει τὴν πικρία γιὰ ὅσους χάσαμε, γιὰ ὅσα χάσαμε

καὶ δυναμώνει τὴν ἀγάπη μὲ τὴν αἰθόηση αὐτῆς τῆς ἀπύλητης

κ' ἡ ἀγάπη δυναμώνει τὴ Χαρά γιὰ ὅσα φτιάχουμε,

ὄχι ὁ καθένας τώρα γιὰ λογαριασμό του, μὰ ὄλοι γιὰ ὄλους μας.

Τὴς νύχτες ποὺ κάθουμαι στὴν ἄκρη τοῦ κρεββατιοῦ καὶ θιγῶ τὰ
 παπούτσιά μου

διακρίνω πάλι τὸ χροῖμα τῆς νύχτας ποὺ μπαίνει ἀπ' τὸ παρά-

θυρο

καὶ τὴ λάμψη τοῦ μικροῦ καθρέφτη στὸν τοίχο, ὅπου κανένας πᾶ

δὲν κοιτάζεται,

τὴ σιωπὴ πῶσα ἀπ' τὴν πόρτα τῆς κουζίνας ποὺ στενάζει διαθέ-

σιμη· διακρίνω

ἕνα ἄρωμα χόρτου ἀπὸ κάποιο μακρινὸ περιόδι

κ' εὐκόλως προσδιορίζω ἂν εἶναι σέλινο ἢ ἀνιθος ἢ φαριμακόχορτο.

Καὶ τὸ ὅτι διακρίνω κι ὀνομάζω τὰ πράγματα, μοῦ δίνει μιὰ γλυ-

κειὰ εὐτυχία

κ' ἡ εὐτυχία μοῦ δίνει τὴν αἰθόηση τῆς ἐλευθερίας μου,

γιατὶ μονάχα οἱ ἐλεύθεροι μποροῦν νὰ διακρίνουν

τὰ χροῖματα, τίς μυρωδιές, τὴ σιωπὴ καὶ τὰ σχήματα

τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος, τοῦ μέλλοντος· γιὰ τοῦτο παύσεις

ἀπ' τίς πλῆθες τῆς νύχτας, στὴν ἄκρη τοῦ κόπου σου,

(ὅπως στὴν ἄκρη τοῦ κλαδιοῦ δένει ὁ καρπὸς)

παίρνεις τὴν ἡμέρη καὶ ἔσπερη ἀπόφαση γιὰ τὸ αὔριο

καὶ τὴ δύναμη γιὰ τὴ δουλειὰ τοῦ αὔριο

καὶ τὴν πεποίθηση γιὰ τὸ αὔριο. Μόνον οἱ ἐλεύθεροι

μποροῦν νὰ προσδιορίζουν τὴ διαφορά καὶ τὴν ἐνότητα, νὰ δίνουν

ἕνα ὄνομα ἀκαθῆς στὰ πράγματα, στὶς πράξεις καὶ στὰ αἰσθήματα

καὶ στὶς ἰδέες ἀκόμη καὶ στὰ ὄραματα. Τότε

ἀκουμπῶ μαλακὰ τὰ παπούτσιά μου στὸ πᾶτωμα

σὰ γιὰ νὰ μὴν ἔμπνησῶ κάποιον ποὺ κοιμᾶται δίπλα μου, μ' ἴδιο ποὺ ἔξρω πῶς κακεῖς δὲν εἶναι σπῆτι μου (κακεῖς ἀπ' τοὺς δικούς μου δὲν ἔμεινε στὸν κόσμο), γιὰ νὰ μὴν ἔμπνησῶ καποιον φίλο κουρασμένο ποὺ κοιμᾶται σὲ μιὰ ἀλλήν πολιτεία πῆσω ἀπὸ πολλὰ θουναί, χιλιάδες χιλιόμετρα πρὸ πέρας, μακριά, μακριά, πᾶνω στὸ ἴδιο τὸ κρεβάτι μου.

Κι αὐτὸς δ' οσοδοκίμῳ μου γιὰ τὴν ἡσυχία τοῦ ἀλλοῦ εἶναι ἡ καλὴ συντηριὰ μου, εἶναι ἡ καλύτερη γνώση μου, εἶναι ἡ χαρὰ μου κ' ἡ πρῶξή μου τῆς ἀδειφοσύνης μας.

Καὶ τὰ παπούτσιά μου ποὺ πᾶτησαν σὲ τάφους κ' ἀίματα καὶ λάσπες,

καὶ ποὺ ἀνέμεσα στὴς πρῶκες τους κρατοῦν ἀκόμη Χώματα, σάπια φύλλα καὶ κουρέλια ἀπὸ λυωμένα χιτώνια, τὰ θάπτω μὲς στὴν ἴσκιο τῆς κἀμαρας σὰ δυὸ πλοιάρια ποὺ πλέουν ἀργὰ σὲ μιὰ ἡσυχῇ, ἀνθισμένη λίμνη. Καὶ νιώθω ἕνα χαμόγελο ἀπτό, ζωντανὸ κι ἀνεξέλεστο

νὰ περπατᾶει δικαιοματικά στὸ πρόσωπτό μου — μπορῶ νὰ τὸ πᾶσω μὲ τὸ χέρι μου

στὴς γωνιές τῶν χειρῶν μου, ἀνέμεσα σὰ φρύδια μου ἢ κάτω ἀπ' τὰ μάτια μου — ἀπτό, σὰς λέω, καὶ τὸ ἀκούω κιόλας.

Ἢ γάτα μου τότε περπατᾶει μαλακὰ μὴ μὲ ἔμπνησῃ ἀπ' αὐτὴ τὴν εὐτυχία.

Μὰ ἐγὼ δὲν κοιμᾶμαι. (Ὁλιγὸς σὲ γίτες περπατοῦν μαλακὰ). Τὸ φεγγάρι

μπαίνει τὸ ἴδιο μαλακὰ μὲς ἀπ' τὰ τζάμια, καὶ κείνο τὸ χρυσοῦ ποῦλι ἀπ' τὸ καμένο Αἰνίτις,

ποῦχε σπᾶει τὰ τζάμια τοῦ ναοῦ κ' εἶχε χαθεῖ στὴ σχισμὴ τῆς ἡσυχίας,

μπαίνει ξανά μέσα στὸ σπῆτι μου λάμποντας, καὶ στρώνεται μόνο του

σὰ χρυσοκέντητο τραπέζι-μάντηλο στὸ γυμνὸ μου τραπέζι.

Εἶναι μιὰ σιωπηλὴ ἀποκατάσταση δικαιοσύνης

σ' ἕνα θαυότερο Χῶρο. Δὲν εἶναι ἀντιγραφή μιᾶς παλαιᾶς ἰσοροπίας· δπως ὁ κύκλος τοῦ ψωμιτοῦ δὲν ἀντιγράφει τὸν κύκλο τοῦ ἡλίου, ἢ τὸ ἀγκυλάκιμα δὲν ἀντιγράφει τὸν κύκλο τοῦ ψωμιτοῦ. Εἶναι μαζὶ κ' ἡ δική μας ἐνέργεια. Μιὰ ἐπέκταση,

μιὰ ἐνότητα καὶ μιὰ κατανόηση — πρὸ ἑαθεῖα ἀπ' τὴν κατανόηση, —

ἢ εὐτυχία αὐτῆ τοῦ ἀλλήλοσεβασμοῦ μας. Ἢ καμπύλη ἀπ' τὸ πέταλο τοῦ ρόδου

κ' ἢ καμπύλη τῆς παλάμης ποὺ δουλεύει ἢ χαίδεται κ' ἢ καμπύλη ἀπ' τὴ σταὰ τοῦ θινάμβου ποὺ στεγάζει

τοὺς ἥρωες καὶ τοὺς μάστερες τῆς πρῶξης καὶ τῆς σκέψης —

Καὶ πᾶ δὲ θὰ ντραποῦμε καθόλου νὰ ὀνομάσουμε δίκαιη τροφή καὶ δίκαιη φιλοδοξία τοῦ ἀνθρώπου μιὰ τέτοια ἀνταμοιβή· δὲ θὰ διατάξουμε νὰ ποῦμε ἐτούτη τὴ σκληρὴ καὶ κείρια λέξη

«ἀνταμοιβή», — ὅταν αὐτὴ εἶναι δωρεὰ

πραγματομένη κι ἀναγνωρισμένη ἀπ' τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μας.

Ἔρχονται πάλι στὸν κόσμο εὐγενικά, γαλήνια καλοκαίρια — κάθε φορά πρὸ εὐγενικά μὲ τῆ δεικὴ μας ἐπέμβαση.

Μιὰ λεπτὴ λυπημένη χαρὰ σὲ κάνει νὰ γέρονες ἔξω ἀπ' τὸ θραδινὸ παραθύρο, μέσα σ' ἄλοκληρο τὸν οὐρανὸ, μ'

ἐκείνη τὴν ἐξαισία

κι ἀκατανόητη ἐλξή τῆς ὑπαρξῆς, ποὺ διόλου δὲν ὑπολογίζει τὸ θάνατο,

γιατὶ τὸν ἔχει ἀφομοιώσει καὶ τὸν περιέχει,

σὰ νὰ τὸν ἔχει καταργήσει· — γέρονες ἀπ' τὸ παραθύρο, ὅπως γέρονες

ἕνας λεπτότατος κλώνος ἀπ' τὸ γλυκὺ ἄχρος

ἑνὸς μεγάλου ἀδάσταχτου καρποῦ· κι ὁ κλώνος νιώθει

τὸ ἀνήκουστο τρέξιμο τῆς σπονδυλικῆς του στήλης

ἀπ' τὸ μυστηριώδες λύγισμα τῆς ἀρημότητας

— μαλακὸ λύγισμα, δεμένο κ' ὑποστηριγμένο ἀπ' τὴ γαλάζια σάρκα τῆς νόχτας.

Τότε τ' ἀστέρια θλαφρίζουν ἀπ' τὸ θάμπος τῆς λάμπης τους
κ' οἱ πτέρες εἶναι χλιαρὸς ἀπ' τὴ νυχτερινῇ ὕγρασία.

Μὰ πρόβα ἀνοίγει. Κάποιος λέει «Καλιγόπερα».

“Ἐνα παιρὶ διαδάξει στὴ φωτισμένη σκάλα.

Μὰ γυναικία σεργιανάει μονάχῃ τῆς στὸν ἀνοξιάτικο κῆπο· τὸ
φάρμακ' τῆς φουσκώνει

φυσγημένο ἀπ' τὰ κάτω, ἀπ' τὴ βαθεῖαν ἀναπνοὴ τῆς ποτισμένης
γῆς·

Ἔνας πλάτῶς κύκλος πουλιῶν ὄγκάζουνε τὰ κεφάλια τους κάτω ἀπ'
τὴ φούστα τῆς

κ' ἔνα στεφάνι ζεστασιάς πλέει πάνω ἀπ' τὸ χορτάρι.

Καὶ σὺ τὸ ξέρες πὼς γιὰ τίποτα πικρὸν δὲν εἶναι μνηστικός.

“Ἐνα δέντρο ἀναστενάζει μὲς στὴ νύχτα, μεθυσμένο ἀπ' τὸ πλῆ-
θος τῶν φύλλων του,

εἰσδίδοντας πανύψηλο μὲς στὸν ἀπέραντο νόμο τῆς αὐξήσης· —
αὐτὴ ἢ ἐλαφρότητα

μὴ πρόξῃ τοῦ μᾶς ξεπερνᾷ, στ' ὄνομα τοῦ ἀλλοῦ, στ' ὄνομα τοῦ
κόμου.

Τότε τὸ πιάτο τῆς γάτας γυάλιζε στὴ γωνιὰ τῆς κάμψας
ὄαν ταπεινὸ σπιτάκι φεγγάρι, καὶ τὰ ντυλάπια τοῦ τόχου
εἶναι ἔμπιστα καὶ προσοιτὰ παρ' ἄλο τους τὸ βάλθος. “Ἐνα εὐχα-
ριστὸν

σχηματίζεται μυστικὰ κάτω ἀπ' τὸ χρόνο, γυρθεύοντας
νὰ εἰπωθεῖ μὲ τὸ στόμα σου, νὰ ὑπάρξει,

νὰ τὸ δεῖς μὲ τὰ μάτια σου, νὰ τὸ δοῦν ἄλο·
στημένο ὄαν ἀγαθία στὴν κεντρικὴ πλατεία, πλάκι στὴ στάση τῶν

λεωφορείων,

ὄπου οἱ ἐργάτες ξεκινοῦν γιὰ τὴ δουλειά τους· νὰ τὸ δοῦν
καθὼς θὰ ἔμπνησθουν ἀπροσετάσιμαστοι,

ἔνα ἦταχο πρῶτὸ τῆς Κυριακῆς, κίθοντας ἀξάφνα
πὼς αὐτὸ ἀκαρδιῶς πτηνέμενε, πὼς γι' αὐτὸ προετοιμαζόνταν

μέσα σὲ τόσα σκοτεινὰ χρώμα· κι αὐτὸ τὸ ἀγαθία,
ποῦ φέγγει κάταστρο, σεμνὸ καὶ αἴγυρο

μέσα στὴν κυριακτικὴ λιακάδα, ἀνάμεσα

στὰ πράγματα θενζίνης καὶ στὰ κίονια τῶν τοιγάρων,
εἶναι τὸ μέγα καὶ ἀπαραίτητο μέτρο τους,

εἶναι τὸ πρόσωπὸ τους, τὸ πρὸ βαθὺ καὶ ἀλάθειτο,

ὄπως συγχά τ' ἀνερευτήκαν καὶ συγχά τὸ ληρημένον,
ὄπως τὸ θέλησαν καὶ τῶπλάσαν,

ἄξιο ν' ἀγαπηθεῖ, ἀγαπώντας (γι' αὐτὸ τὸ ἀναγνωρίσαν) —
μὴ σιωπηλῇ, λευκῇ δικαίωσῃ τοῦ σκοτειμένου δρόμου τους.

Κάπου, ψηλά, στὸν ἀέρα, ἔνα πουλὶ ἀναπνέει τὸ καλοκαίρι, ὅστερ'
ἀρήσει

μὴ μακρινῇ, μελωδικῇ κραυγῇ, κρημένῃ ξαφνικὰ ἀπ' τὸ θουμα-
σιμὸ του.

Δὲν εἶναι πρὸ ὄψε μὴ λέξη ποῦ ν' ἀρνεῖται τὴ ζωή
— ἢ λέξη «σκιά», ἢ λέξη «κλειδί», ἢ λέξη «ὄπνος».

Πολλὰ περνᾷμε ὄπου νὰ φτάσουμε σ' αὐτὴ τὴ βαθεῖα εὐγνωμο-
σύνη· ἀρκεὶ νὰ φτάσουμε κάποτε.

Στὸ διπλάνο κρηπῆκο — ὄχι στὸ δικό μου —
εἶναι δεμένο πάλι, ἀπ' τῶνα δέντρο στ' ἄλλο,

ἔνα σκαλι τῆς πλύσης· πάνω του
ὄλημερῆς, τὲς λαδουστες μέρες, κρέμονται

παιδικὰ ρούχα — φανελάκια, σεντόνια, γαλάζιες ἢ ρόδινες κου-
βέρτες,

ὄαν ἔνας χάρτης μὲ ἀστετεῖς χειρῶνες, μ' ὄσπρα νησάκια καὶ
τρυφερὲς ἡμέλους,

ἢ σὰ μικρὰ καλοκαιριάτικα σύννεφα
ἢ σὰ μερῶνα λουλούδια ἐνὸς ἀθάνατου κῆπου· λίγο νὰ κοιτάξεις

ἐστὺτο τὸ σκαλι τῆς πλύσης, χαμηλῶνερες ταπεινὰ τὸ κεφάλι
σ' ἔνα γλῶκὸ «ναί», καὶ μονομιῆς θυμᾶσαι

πὼς τὸ ἀγαθία στέκει λευκὸ στὴν κεντρικὴ πλατεία,
πὼς τὰ δοῦνὰ εἶναι γαλάζια καὶ ὁ οὐρανὸς γαλάζιος καὶ ὁ χρόνος
γαλάζιος,

καὶ ὄσο βαθεῖα καὶ νὰ κοιτάξεις ἄλο εἶναι γαλάζια ἀπ' τὸ βάλθος
τους.

Αὐτὸ τὸν Κῆπο τώρα καλλιεργῶ — γαλάζιος κῆπος. “Ἦσως καὶ
νᾶχω ἀργῆσει.